No. 120. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 5 October.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

P. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Editie van vrijdag avond 8 ure.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 4 october.

Naar aanleiding van een schrijven van den minister van binnenlandsche zaken, is door den commissaris des konings in deze provincie in het Provinciaal blad de aandacht der gemeentebesturen in het bijzonder gevestigd op de bepalingen der wet betrekkelijk den doortogt en het vervoer van landverhuizers en van het koninklijk besluit tot uitvoering van art. 24 der genoemde wet. De gemeentebesturen worden daarbij uitgenoodigd om wanneer het hun blijken mogt dat er overtredingen van die bepalingen worden begaan, daarvan onverwijld kennis te geven aan de ambtenaren der policie of wel regtstreeks aan de bevoegde ambtenaren van het openbaar ministerie.

Door het Provinciaal blad van 1 dezer wordt ter kennis van de gemeentebesturen gebragt dat — vermits er in de maand junij jongstleden eene inspectie is gehouden over de verlofgangers der nationale militie, welke over het algemeen een gunstigen uitslag heeft opgeleverd — het niet noodzakelijk is voorgekomen de miliciens in den loop van dit jaar andermaal aan eene inspectie te onderwerpen.

Heden had voor de arrondissements-regtbank de behandeling plaats der volgende zaak:

Op den 20 augustus ll. gaf een der leden van een hier gevestigd gezelschap eene afscheidspartij aan zijne vrienden. Toen men, na menig glas geledigd te hebben, tegen het opgaan der zon uiteen ging, werd door een viertal eene wandeling in de frissche morgenlucht verkozen boven het naar huis gaan. Al wandelende kwamen zij in de Nieuwstraat bij het huis waarvan een gedeelte in gebruik was van een der leden van het gezelschap; deze had het viertal een eindwegs vergezeld. Daarop kreeg men den inval om dezen, zoo als een der beklaagden mededeelde, een poets te spelen; men ging door het kelderraam naar binnen, keerde daar een bak met kalk om, wierp tafel en stoelen omver en deed verder, blijkens het getuigen verhoor, nog andere baldadigheden. Vervolgens werd het huis weder verlaten.

Naar aanleiding van de bekentenis der vier gedaagden en het door de getuigen medegedeelde omtrent deze feiten, vroeg het openbaar-ministerie, op grond van art. 456 en 479, 1, strafregt, schuldig verklaring aan de te laste gelegde wanbedrijven, bestaande in het verbreken van afsluiting en in het moedwillig toebrengen van schade aan roerende goederen, en veroordeeling der beschuldigden elk tot ééne maand gevangenis en twee geldboeten, één van f 25, en één van f 5.50—f 7,50 alsmede in de kosten, alles des noods solidair invorderbaar bij lijfsdwang; terwijl aan de regtbank werd overgelaten of er al dan niet verzachtende omstandigheden aanwezig waren.

De verdediger der beklaagden, mr. W. C. Borsius, begon zijne rede met de zaak uit een zedelijk oogpunt te beschouwen en hield staande dat zij dan slechts baldadigheid kan genoemd worden; hij zeide dat het eene te harde straf zou zijn, wanneer men voor eene poets die men een vriend had willen spelen, eene maand lang in de gevangenis moest doorbrengen: eene straf vooral daarom te zwaar, daar ze een smet werpt op hem die haar ondergaat, en niet zelden een onoverkomelijke slagboom op diens verderen levensweg opriġt.

Maar ook uit een juridisch oogpunt was volgens den verdediger hier geen grond aanwezig eene gevangenisstraf toe te passen. Van verbreking van afsluiting kon hier geen sprake zijn, immers daartoe moest bewezen zijn: vooreerst dat er eene afsluiting bestaan heeft, en ten tweede dat deze door de beklaagden verbroken is: geen van beide scheen hem echter toe door voldoende bewijsmiddelen gestaafd te zijn. Daarenboven was hij van oordeel dat nimmer gelijktijdig straf kan worden toegepast èn wegens verbreking van afsluiting èn voor het toebrengen van schade aan roerende goederen, daar de woorden der wet zich hiertegen verzetten. Slechts van het toebrengen van schade aan roerende goederen zou hier sprake kunnen zijn; echter was hier volstrekt geene bedoeling om schade toe te brengen aanwezig. Hij concludeerde daarom tot vrijspraak, of tot eene ligte geldboete indien de regtbank mogt meenen dat er termen aanwezig waren om de strafwet toe te passen.

Nadat door het openbaar ministerie en daarop door den verdediger nog een enkel woord was gesproken, werd door de regtbank bepaald dat de uitspraak zal plaats hebben maandag aanstaande.

Tot eerstaanwezenden ambtenaar aan het kantoor van den rijks telegraaf te Neuzen is benoemd de heer J. M. Mareeuw, thans telegrafist te Rotterdam.

* Uit Zierikzee schrijft men ons 4 october:

Heden morgen is in de nabijheid dezer stad gevonden het lijkje van een, waarschijnlijk onlangs geboren, kind van het mannelijk geslacht. Naar het publiek gerucht, zouden daaraan sporen van versmoring zijn ontdekt. Heden middag is op last van den heer regter-commissaris gevangen genomen eene ongehuwde vrouw en eenigen tijd later ook haar vader in verzekerde bewaring gebragt.

De meeste leden der kamer hebben de residentie voor eenige dagen verlaten, om de volgende week hunne werkzaamheden te hervatten.

Door zijne exc. den minister voor de zaken der hervormde eeredienst enz. is eene circulaire uitgevaardigd aan de groote kerkeraden en de kerkbesturen der israëlitische gemeenten in het rijk, waarin hij kennis geeft, besloten te hebben om met 1 april 1862 zijne medewerking te doen ophouden tot het benoemen van kerkbestuurders, armbestuurders en kerkeraadsleden, het goedkeuren van begrootingen en het bekrachtigen van kerk- en huishoudelijke reglementen voor de hoofdsynagogen, en dat de bemoeijingen, die de hoofdcommissie, in bovengemelde aangelegenheden, alsmede omtrent de goedkeuring der rekening en verantwoording, met de ring- en bijkerken heeft, op gemeld tijdstip mede zullen ophouden. „Het is mijn wensch, zegt de minister, dat de thans genomen maatregel slechts als een begin beschouwd worde van die maatregelen, welke vereischt worden om de israëlitische kerk hier te lande haar onafhankelijk en wettig standpunt te doen innemen.”

De belgische bladen melden, dat het nederlandsch-belgisch traktaat betreffende de Maas-aftappingen reeds den 21 september jl. te Brussel onderteekend is, van wege de belgische regering, door de ministers van buitenlandsche zaken en van openbare werken, de heeren de Vrière en van der Stichelen, en van wege de nederlandsche, door onzen gezant aldaar, baron Gericke van Herwijnen, en de heeren Gevers Deynoot en van der Kun.

De minister van kolonien heeft dezer dagen aan de kamers van koophandel en fabrieken ter beoordeeling toegezonden een voorloopig wetsontwerp tot regeling der inkomende en uitgaande regten in Nederlandsch Oost-Indie. De hoofdbeginselen waarop het wetsontwerp berust zijn de volgende:

1. gelijke heffing in alle gedeelten van Nederlandsch Indie, waar nederlandsche tolkantoren zijn, behoudens de uitzondering van art. 6;
2. behoud en uitbreiding der bestaande vrijstelling van inkomende regten voor voortbrengselen van den Indischen Archipel;
3. beperking der heffing van uitgaande regten tot artikelen, die geheel of bijna uitsluitend voor het verbruik buiten den Archipel bestemd zijn, en daardoor vrijstelling zoo veel mogelijk van den inlandschen handel;
4. beperking der inkomende regten op goederen van buiten den Archipel afkomstig en niet afzonderlijk in het tarief genoemd, tot een bedrag van 6 pct. van de waarde.
5. beperking der inkomende regten ten aanzien van goederen hoofdzakelijk strekkende voor het bouwen, uitrusten of herstellen van schepen, tot een bedrag van 4 pct., gelijkstaande aan dat der belasting tot verkrijging van nederlandsch indische zeebrieven voor vreemde schepen gevorderd wordende;
6. behoud en uitbreiding der bestaande vrijstelling van inkomende regten voor grondstoffen, gereedschappen en werktuigen ten dienste van landbouw, mijnontginningen en fabriekwezen;
7. behoud met wijzigingen, van een hooger inkomend regt op wijn en gedistilleerd, op tabak en sigaren en op gambier (dit laatste alleen voor Java en Madura), en van verbod of hoog regt op opium en zout;
8. opheffing van het verschil van in- en uitgaande regten wegens de vlag waaronder de in- en uitvoer plaats heeft, alsmede
9. van het verschil van inkomende regten op goederen, afkomstig van landen beoosten de kaap de Goede Hoop, wegens al of niet regtstreekschen aanvoer van de plaats van oorsprong;
10. gedeeltelijke vermindering of opheffing van het verschil van inkomende regten, gegrond op certificaten van nederlandschen oorsprong of bewerking;
11. opheffing van het verschil van inkomende regten, in zoo ver het alleen wegens regtstreekschen aanvoer uit Nederland is vastgesteld;
12. vermindering van het verschil van uitgaande regten wegens uitvoer naar Nederland;
13. afschaffing van entrepôt-, overscheeps- en waaggelden; en eindelijk
14. herziening der vast te stellen wet binnen zes jaren na hare in werking treding.

Men verneemt dat het getal adressen, dat bij de commissie voor de werkzaamheden tot voorbereiding en uitvoering van den aanleg van spoorwegen is ingekomen, om bij de spoorwegen geplaatst te worden, reeds ongeveer 1500 bedraagt en dat dit aantal nog dagelijks toeneemt.

Dezer dagen is te Dordrecht gevankelijk binnengebragt zekeren J. Verschoor, oud 18 jaar, komende van Zuid-Beijerland, alwaar hij door den te Numansdorp gestationeerden rijksveldwachter ter zake van moedwillige brandstichting was aangehouden. Uit wraak tegen zijn meester A. van der Linde, met wien hij ongenoegen heeft gehad, was de aangehoudene tot die daad overgegaan. Daartoe had hij zich, van eene brandende pijp en zwavelstokken voorzien, in de schuur zijns meesters begeven, en de meest brandbare stoffen doen ontvlammen. Bij zijne eerste ondervraging had hij alle schuld ontkend; later tot bekentenis gebragt, beweerde hij door een ander tot de daad te zijn aangezet, doch ook de onwaarheid daarvan aangetoond zijnde, heeft hij de waarheid beleden.

Gisteren hield de gemeenteraad van Rotterdam eene zitting waarin een voorstel ter tafel gebragt werd van de commissie ter behartiging van de belangen van Rotterdam bij de kwestie ter verbetering van den waterweg van die stad naar zee, om namens den gemeenteraad een adres te zenden aan den minister van binnenlandsche zaken. Dit heeft de zelfde strekking als het in de zitting van 26 september jl. door den heer Pincoffs te kennen gegeven verlangen, n. l. dat men zich tot de regering zou wenden om aan te dringen op eene splitsing van het vroegere wetsontwerp in twee deelen, waarvan het eene de doorgraving van Holland op zijn smalst, het tweede de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee zou bevatten, en tevens dat de regering de zaak met alle onder haar bereik staande middelen bevordere en bespoedige. Zonder discussie heeft de raad aan dit voorstel bij acclamatie zijne goedkeuring gehecht.

Men verneemt dat de landhuishoudkundige school te Groningen, welke in de laatste jaren iets verminderd was, thans weder toeneemt, zijnde er voor het winter-halfjaar, dat met 15 dezer zal aanvangen, reeds tien nieuwe leerlingen ingeschreven.

De heer Lehmann, scheepsbouwmeester te Rotterdam, is door het japansche gouvernement voor den tijd van 3 jaren in dienst genomen, om in dat rijk eene marinewerf in te rigten en tevens onderwijs in den scheepsbouw te geven. De heer Lehmann, die in den loop der volgende maand naar zijne bestemming zal vertrekken, is een duitscher van geboorte, heeft geruimen tijd in Noord-Amerika doorgebragt, en was laatstelijk aan de werven van de heeren van Hoboken te Rotterdam werkzaam.

In het derde kwartaal dezes jaars zijn te Harlingen uitgevoerd: behalve andere artikelen, 90,459 ¼ vaten boter (berekend naar den gemiddelden prijs van f 43,50, een kapitaal van omtrent 4 millioen gulden vertegenwoordigende), 22,789 grove of kanterkazen, 14,532 zoetemelksche kazen, 481 balen vlas, 1396 runderen, 1647 kalveren, 9804 varkens en 10,333 schapen.

Voor eenige dagen waren de havens dier stad als bezaaid met schepen; thans zijn ze nagenoeg allen weder vertrokken en wel een groot gedeelte naar Noorwegen, om den aanvoer van hout levendig te houden.

Benoemingen en besluiten.

STAATSSPOORWEGEN. Tijdelijk in dienst gesteld als secretaris van de commissie voor de staatsspoorwegen jhr. G. J. G. Klerck, 1e luitenant bij het korps ingenieurs, mineurs en sapeurs.

POSTERIJEN. Eervol ontslagen, op verzoek, de heer C. D. de la Haye, als directeur van het postkantoor te Sittard; de heer L. de Jongh, als commies 2e klasse.

Benoemd tot commies van de 2e klasse de heer A. N. Wentholt, thans commies van de 3e klasse; tot commies van de 3e klasse, de heer D. van der Voort Maarschalk, thans surnumerair; tot surnumerair de heer M. G. Engelbart, thans geagreëerd klerk op het postkantoor te Arnhem.

BELASTINGEN. Benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Breukelen c. a. de heer A. Engelenburg,

thans ontvanger der zelfde middelen te Vollenhoven; en tot ontvanger der directe belastingen te Utrecht (1e afdeeling) jonkheer L. Stern, thans controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar.

INDIESCHE DIENST. Benoemd tot burgerlijk ambtenaar van de 1e klasse jhr. mr. H. G. B. Nahuys; van de 2e klasse, de kandidaat-ambtenaren voor gemelde dienst P. J. van Berckel, F. J. G. Rutten, en A. Thesingh.

Kerk- en schoolnieuws.

Door het provinciaal kerkbestuur van Zeeland, zijn in zijne vergadering van 2 en 3 dezer, na afgelegd examen, toegelaten als kandidaat bij de heilige dienst, de heeren W. Schuurman, te Alkmaar, A. E. van Deinse, te Naaldwijk, J. C. Boon, te Berkhout bij Hoorn en W. van Roggen, te Kethel bij Schiedam.

Marine en leger.

* Uit Vlissingen wordt ons, den 4 october, gemeld:

Het voorloopig examen voor het in de maand november a.s. te 's Hage te houden eindexamen, ter verkrijging van den rang van 2den luitenant der infanterie, zoo wel hier te lande als voor Oost-Indie, is bij het 2de regement van dat wapen, alhier in garnizoen, afgeloopen. Tot dat eindexamen zullen worden toegelaten de navolgende onderofficieren: L. C. van Vleuten, A. Lafebre, I. John, W. Reynders, H. Roos, A. Conradi, L. Zegers en jhr. O. L. Trip.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Woensdag avond is alhier ter verkoop aangeboden een huis en erve, staande in de Boogaardstraat, D no. 38, en verkocht voor f 1476.

Thermometerstand.

2 oct. 's av. 11 u. 60 gr.
3 „ 's morg. 7 u. 58 „ 's midd. 1 u. 68 „ 's av. 11 u. 56 gr.
4 „ 's morg. 7 u. 53 „ 's midd. 1 u. 65 gr.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

EINDVERSLAG OVER HET WETSONTWERP TOT REGELING VAN DE ZAMENSTELLING EN BEVOEGDHEID VAN DEN RAAD VAN STATE.

In drie afdeelingen der kamer heeft men gemeend zich van een nader onderzoek te kunnen onthouden, vermits dit voorstel volkomen gelijkluidend is met dat, hetwelk in de vorige zitting ingediend, doch onafgedaan gebleven was. Men verwees dus naar de toen daarover gewisselde stukken. In de beide andere afdeelingen trad men echter in eene — hoezeer beknopte — herhaling van de vroeger gemaakte bedenkingen, waarbij als hoofdbezwaar gold, dat de raad van state, in plaats van een raad des konings te zijn, een regeringsraad met een te veel omvattenden werkkring zou worden. De vereenigbaarheid van het staatsraadschap in buitengewone dienst met het lidmaatschap van de tweede kamer (art. 5) keurde men af, evenzeer als in het algemeen het decoreren of toekennen van andere onderscheidingen aan leden der staten-generaal, ten zij men het voorbeeld der belgische wet volge, die in zoodanig geval zulke leden aan eene herkiezing onderwerpt.

De commissie van rapporteurs heeft geene nadere schriftelijke gedachtenwisseling met de regering noodig geoordeeld, en meent dat de nu aangevoerde bedenkingen voegzaam bij de openbare beraadslaging kunnen opgelost worden.

STAATSBEGROOTING VOOR 1862.

Hoofdstuk I (Huis des konings.)

Art. 1.	Inkomen van den koning.	f 600,000
„ 2.	„ „ „ prins van oranje. . .	- 100,000
„ 3.	„ „ „ koningin-weduwe . .	- 150,000
„ 4.	Onderhoud der paleizen	- 50,000
		f 900,000

Hoofdstuk II (Hooge collegien van staat.)

1ste afdeeling	(art. 1—10)	staten generaal . .	f 239,810
2de „	(„ 11—13)	raad van state. . .	- 80,695
3de „	(„ 14—17)	algemeene rekenkamer	- 112,580
4de „	(„ 18—22)	kanselarij der orde .	- 60,100
5de „	(„ 23—26)	kabinet des konings.	- 31,200
6de „	(„ 27, 28)	pensioenen en wachtgeld.	- 22,390
7de „	(„ 29)	onvoorziene uitgaven . .	- 10,000
			f 556,775

Sommige posten zijn verhoogd, andere verlaagd; gezamenlijk is de raming voor dit hoofdstuk f 3550 hooger dan voor 1861 is toegestaan.

De toelichtingen bij de afzonderlijke artikelen behelzen weinig algemeen belangrijks; enkele niet onaardige bijzonderheden zijn er echter wel uit te halen. Zoo vindt men, dat de enquête over de aftappingen uit de Maas, f 658,53½ gekost heeft wegens schadeloosstelling aan getuigen en deskundigen; dat de eerste kamer, die in het wintersaisoen slechts weinige dagen zitting houdt f 600 aan brandstoffen en f 250 aan licht noodig heeft, terwijl de tweede kamer, die zes maal meer zittingen houdt en veel meer lokalen in gebruik heeft, met f 1200 aan brandstoffen en f 650 aan licht volstaan kan; enz.

Hoofdstuk III (buitenlandsche zaken).

1e afd.	(artt. 1— 4)	kosten van het departement	f 63,200
2e „	(„ 5— 9)	buitenl. zend. en consulaten	- 385,300
3e „	(„ 10—15)	verschillende uitgaven . . .	- 22,700
4e „	(„ 16—18)	pensioenen en wachtgelden	- 53,032
5e „	(„ 19)	onvoorziene uitgaven . . .	- 10,000
			f 534,232

Deze raming is f 49,130 hooger dan die voor 1861. Onder de verhoogingen komen voor: f 34,500 aan traktementen van het personeel der gezantschappen en f 2800 aan traktementen van het personeel der consulaten.

De minister zegt daaromtrent in de memorie van toelichting hoofdzakelijk het volgende:

„ Met deze verhoogingen zal de organisatie van ons corps diplomatique op een vasten voet gebragt en de stelsellooze weg verlaten worden, die tot dus verre werd gevolgd. Men heeft op grond van het dure leven of van den omvang der werkzaamheden onze gezantschappen nu onder vier categorien gebragt:

in de eerste zijn begrepen de gezantschappen te Londen, Parijs en St. Petersburg, voor welke het tractement is gesteld op f 30,000;

de tweede omvat de gezantschappen te Weenen, Berlijn en Brussel, ad f 20,000;

de derde bestaat uit de gezantschappen te Frankfort, Washington, Stockholm, Madrid en Konstantinopel, ad f 12,500;

in de vierde en laatste categorie zijn begrepen de gezantschappen te Hannover, Kopenhagen, Rome, Turin en Lissabon, ad f 8000.

Hoofdstuk IV (justitie).

1e afd.	(artt. 1— 4)	kosten van het departem.	f 88,075
2e „	(„ 5—10)	kosten der regterl. magt	- 1,128,950
3e „	(„ 11—13)	militair geregtshof en auditien in de militaire afdeelingen	- 58,200
4e „	(„ 14—16)	geregtskosten en kosten van den raad van tucht.	- 209,500
5e „	(„ 17—29)	kosten van rijks policie en in zake van jagt en visscherij	- 304,055
6e „	(„ 30—40)	kosten der gevangenissen	- 641,063
7e „	(„ 41—42)	gebouwen	- 433,310
8e „	(„ 43—44)	adel	- 700
9e „	(„ 45—48)	pensioen. en wachtgeld.	- 109,674,60
10e „	(„ 49)	onvoorziene behoeften .	- 20,000
			f 2,993,527,60

Bij de 1ste afdeeling is f 3000 meer aangevraagd dan verleden jaar, ten einde eenige verbetering te brengen in de bezoldiging der ambtenaren beneden den rang van referendaris. De minister meent van de billijkheid der staten generaal te mogen verwachten, dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken.

In de 2de afdeeling is de som voor den hoogen raad de zelfde gebleven, die voor de provinciale hoven met f 8600 verminderd en die voor de regtbanken met f 650 verhoogd.

De 4de afdeeling is met f 5000 verminderd, daar de geregtskosten bij voortduring geringer worden. De som daarvan, in 1859 tot bijna f 204,000 gedaald, heeft in 1860 slechts ruim f 195,000 bedragen.

Wat de 5de afdeeling betreft is de minister door de vele werkzaamheden, aan de invoering der regterlijke organisatie verbonden, verhinderd geworden gereed te komen met eene wet tot regeling der rijks policie. Hij hoopt die echter in den loop der nu aan te vangen zitting te zullen kunnen indienen.

Betrekkelijk de 6de afdeeling wordt vermeld, dat, onafhankelijk van een later te nemen besluit omtrent het gevangenisstelsel, vele der bestaande bepalingen nopens het beheer der gevangenissen herziening vorderen. De regering houdt zich daarmede bezig.

De bezoldiging van een vice-president bij het hof van Zeeland is uitgetrokken voor memorie en daarentegen op één raadsheer meer gerekend. Omtrent de regtbanken in Zeeland is niets bijzonders aangeteekend.

Hoofdstuk VI (hervormde eeredienst).

1ste afd.	(art. 1— 4)	kosten van het departement	f 31,450
2de „	(„ 5—16)	protestantsche kerkgenootschappen	- 1,481,244,43½
3de „	(„ 17—22)	israëlietisch kerkgenootschap.	- 38,650
4de „	(„ 23—25)	pensioenen en wachtgelden.	- 215,400
5de „	(„ 26)	onvoorziene uitgaven.	- 3,500
			f 1,770,244,43½

Even als de regering de opheffing der staatscollatiën heeft voorgesteld, acht zij eene herziening der reglementen op de administratie der kerkelijke fondsen en kosten van de eeredienst bij de hervormde gemeente noodwendig. Men houdt zich met die herziening bezig. Men vleit zich ook nog in de tegenwoordige zitting een wetsontwerp omtrent de regeling der kerkelijke pensioenen te kunnen indienen.

Wij kunnen wegens tijd- en plaatsgebrek in dit nommer slechts vlugtig eenige punten aanstippen uit twee andere hoofdstukken, waarop wij ons voorbehouden meer breedvoerig terug te komen. Het zijn:

Hoofdstuk IX B (departement van financien).

Het totaal van dit hoofdstuk beloopt f 6,644,188, zijnde f 48,714 meer dan voor het loopende dienstjaar. Er is wijziging en verhooging gebragt in de traktementen der landmeters, ingenieurs-verificateurs van het kadaster, en controleurs der directe belastingen en van het kadaster. Voor de behoeften van het postwezen is f 17,810 meer aangevraagd. De opheffing met 1 januarij 1862 van de verificatie voor de comptabiliteit zal eene vermindering van uitgaven van f 20,800 te weeg brengen.

Hoofdstuk XI (kolonien).

De raming voor dit hoofdstuk beloopt f 1,720,397,69. Er komen nu verschillende uitgaven op voor, die hier te lande in het belang van Nederlandsch-Indie gedaan worden, zonder dat het indisch bestuur daartoe bepaaldelijk de tusschenkomst van het ministerie van kolonien heeft ingeroepen.

Uit art. 7, kosten van het onderwijs in de indische taal-, land- en volkenkunde aan de akademie te Delft, ziet men dat de hoogleeraar T. Roorda met f 7000 en de hoogleeraren Pijnappel en Keyzer ieder met f 2800 bezoldigd worden. De directeur der akademie, Keurenaer, gepensioneerd majoor, geniet boven zijn pensioen eene toelage van f 1000 's jaars. De regering zal nog aanstellen een leeraar in de oostersche taal-, land- en volkenkunde op f 1800, een leeraar in het laagmaleisch en een leeraar voor de indische materialen en bouwconstructie ieder op f 1200. Daar al deze traktementen, als nu ten laste der nederlandsche staatsbegrooting komende, onderworpen zijn aan de korting voor het pensioenfonds, geeft de regering aan de genoemde personen boven hun traktement eene toelage, juist gelijk staande met de contributie die zij van hunne bezoldiging in het pensioenfonds moeten storten. Voor betalingen voor kandidaat-ambtenaren à f 200 ieder is f 14000 geraamd.

Art. 16 betreft de kosten van een japansch-nederduitsch-engelsch woordenboek, voor welks zamenstelling de regering f 3000 aan den hoogleeraar J. Hoffman betaalt, terwijl de kosten van drukken en uitgaven 's rijks kas op f 16,000 zullen te staan komen. Deze gezamenlijke som van f 19,000 wordt over drie jaren verdeeld.

Volgens art. 17 zal de hoogleeraar W. H. de Vriese met 1 januarij 1862 benoemd worden tot adviseur voor kultuuraangelegenheden en als zoodanig eene toelage van f 2000 's jaars bekomen, met f 500 kosten voor binnenlandsche reizen.

Bij de tweede kamer is ingekomen een adres van de kamer van koophandel te Rotterdam, met mededeeling van een brief aan z. exc. den minister van binnenlandsche zaken, in welken zij de noodzakelijkheid doet gelden, om den toegang van de havens aan de Maas naar zee onverwijld te verbeteren, en onmiddellijk een voorstel daarop betrekkelijk aan het oordeel der wetgeving te onderwerpen, zonder dit in verband te brengen met andere aangelegenheden, omtrent welke het gevorderde onderzoek nog niet tot rijpheid schijnt te zijn gekomen. Zij verwijst naar hare vroegere beschouwingen nopens de verbetering van de Nieuwe Maas in het algemeen belang, en verzoekt de krachtdadige ondersteuning der kamer ter bevordering van dat belang.

Buitenlandsche tijdingen.

Noord-Amerika.

Volgens het dagblad The herald, hebben de zuidelijke staten der unie, op eene mannelijke bevolking van 1,110,000 man tusschen 18 en 45 jaar, thans 251,000 man onder de wapenen. Hieruit blijkt dat gemiddeld op elke vier weerbare mannen er één in het veld is. Noodeloos is het te doen opmerken dat deze cijfers van eene hartstogtelijke deelneming van het zuiden in den treurigen burgeroorlog getuigen.

— In Maryland wordt eene talrijke partij gevonden, die aan het gouvernement der unie vijandig gezind is en met zoo groote stoutmoedigheid den burgeroorlog predikt, dat de generaal Dix zich verpligt heeft gezien beslissende maatregelen te nemen. Twintig leden van de kamer van wetgeving van dien staat, die een plan beraamd hadden om Maryland van de unie af te scheiden en Beauregard aan het hoofd van zijne troepen naar Baltimore te ontbieden, zijn op bevel van genoemden generaal Dix gevangen genomen en binnen de muren van het fort Mac-Henry gebragt. De gisting in Maryland schijnt onbegrijpelijk groot te zijn en slechts de krachtigste tusschenkomst van de zijde van het gouvernement zal dezen gewigtigen staat voor de unie kunnen behouden.

Rusland.

Door de katholieke geestelijkheid in Polen is aan graaf Lambert een smeekschrift aangeboden, waarbij zij van den czaar de zelfde regten en vrijheden voor hare godsdienst verlangt, als in Polen aan de godsdienst van staat worden toegestaan. Dit adres is door den zaakgelastigde van den russischen alleenheerscher afgewezen.

Duitschland.

Weenen 28 september. De ridder von Benedeck is naar Verona vertrokken met last om de vestingwerken in Zuidelijk Tyrol, die in zeer onvoldoenden toestand zijn, te inspecteren.

— De bewering dat het plan zou bestaan om het oostenrijksche leger belangrijk te verminderen wordt door de Kölnische Zeitung ongegrond verklaard. Met het oog op de moeijelijkheden, waarmede dat rijk zoo wel binnen zijne grenzen als daar buiten te worstelen heeft, valt aan eene reductie der strijdkrachten niet te denken, hoe wenschelijk dit ook voor de financien zijn zou.

— Een telegram uit Pesth meldt dat de bosniers en serviers zich met de montenegrijnen hebben verstaan. De bergpassen die naar het uiterste des lands leiden zullen hardnekkig verdedigd worden om tijd te winnen en tevens eene afleiding te geven. Men verwacht de aankomst van een hongaarsch legioen onder bevel van den generaal Turr.

Berlijn 1 october. Pruissen onderhandelt met Hamburg en Bremen over de verdediging der Noordzeekusten. Het wil zelf twintig vaartuigen leveren wanneer beide steden op zich nemen er elk tien te doen bouwen.

Terwijl het voorstel bij de regering der vrijsteden overwogen wordt, waar het vrij wat tegenkanting schijnt te vinden, geeft Hannover de verklaring aan Pruissen dat het 20 kanonneerbooten wil bouwen, en noodigt dat rijk uit zich aaneen te sluiten.

Frankrijk.

Parijs 3 october. Aangaande het op handen zijnde verblijf van den koning van Pruissen te Compiègne worden door den parijschen correspondent van L'indépendance belge eenige merkwaardige mededeelingen gedaan. Het bezoek van zijne majesteit Willem zal g[illegible]ficieel, maar enkel een vriendschappelijk karakter drag[illegible] zal, ten minste in schijn, slechts een onschuldig t[illegible]je naar Frankrijk, niet de plegtige en veelbeteekenende zamenkomst van twee magtige vorsten en hunne eerste staatsdienaren, maar louter eene visite van een hoog geplaatst persoon aan Napoleon zijn. Op uitdrukkelijk verzoek van koning Wi[illegible]m zullen er geene groote jagtpartijen gegeven, geene bew[illegible] gehouden worden, gelijk bij dergelijke gelegenheden gebruikelijk is; zelfs zal er geene tooneelvertooning plaats grijpen. Door geen enkelen zijner ministers zal koning Willem vergezeld worden.

• Is zulks een waarborg dat de europesche aangelegenheden niet te Compiègne besproken en welligt op eenige punten beslist zullen worden? Kan men voortaan zonder belangstelling of bezorgdheid op de ontmoeting der twee vorsten het oog vestigen? Niemand zal op deze vragen een bevestigend antwoord durven geven.

— Le constitutionnel bevat een artikel van den heer Grandguillot, dat ten opschrift heeft: „het bezoek van den koning van Pruissen." De schrijver doet opmerken dat sedert tien jaren, bijna al de vorsten van Europa in Frankrijk zijn gekomen. Hij hoopt dat die bijeenkomsten van vorsten ook dit gevolg mogen hebben, dat de volken elkander meer en meer achting toedragen en begrijpen. In antwoord op de appreciatie der duitsche dagbladen, die het bezoek des konings van Pruissen als eene beleefdheid beschouwen, zegt de heer Grandguillot, dat men moeijelijk kan aannemen, dat de vorsten van twee magtige vastelandstaten, die den meesten invloed hebben en de meeste duurzaamheid in het oude Europa aanbieden, alleen bij elkander komen om eenige alledaagsche beleefdheden te wisselen.

Hij gelooft dat het handelstraktaat met Pruissen, waarover thans onderhandeld wordt, van zeer groot gewigt is. De staatkundige verdragen verzoenen alleen de regeringen; de commercieele daarentegen verzoenen de volken. De schrijver eindigt aldus: koning Willem is een dier vorsten, die hun land en hunnen tijd begrijpen; zijne standvastigheid en eerlijkheid van karakter zijn spreekwoordelijk. Hij behoort tot het geslacht dier vorsten, die onbewimpeld aan hunne volken verklaren, dat zij aan de onbillijke vooroordeelen en den blinden haat een einde willen maken, dat zij onverschillig zijn voor de kortstondige volksgunst, en dat slechts de onpartijdige goedkeuring van het nageslacht hun streven is.

— La patrie zegt dat de toestand in Mexico met den dag erger wordt en dat de val van Juarez op handen is. Generaal Comonfort is over de noordelijke grens weder naar Mexico teruggekeerd. De onderhandelingen over eene overeenstemming tusschen Frankrijk, Engeland en Spanje, betreffende eene interventie in Mexico, voegt La patrie er bij, zijn niet afgebroken.

— De heer Guizot geeft in de volgende maand een boek in het licht, dat met de grootste belangstelling wordt te gemoet gezien en tot titel hebben zal: „De kerk en de christelijke maatschappij in 1861." Men zegt dat de groote protestantsche staatsman een geleerd geschrift over dat onderwerp van een voornaam luthersch theologant in Duitschland heeft geraadpleegd, van wien dit, verscheidene maanden geleden, door lord Palmerston en den keizer van Rusland verlangd was, in welke memorie het pausdom als onmisbaar voor de christelijke maatschappij, en het wereldlijk gezag als onvermijdelijk noodzakelijk voor de vrije uitoefening der pauselijke magt beschouwd wordt, met welke zienswijze de heer Guizot zich nu zou vereenigen.

Italie.

Nog altijd zijn de meest uiteenloopende geruchten aangaande de italiaansche aangelegenheden in omloop. Aan den eenen kant wordt beweerd dat, uit naam van Ricasoli door Nigra aan den franschen minister Thouvenel eene soort van ultimatum is medegedeeld, waarbij het italiaansche gouvernement zich tegenover den heiligen vader verbinden wil om alle mogelijke waarborgen aan de uitoefening van de wereldlijke magt des pausen te geven, mits Frankrijk zijne troepen uit Rome terugtrekke. Dit staatsstuk zou door het kabinet van Napoleon zoo slecht ontvangen zijn, dat Ricasoli onmiddellijk zijn ontslag zou hebben aangeboden, hetwelk echter geweigerd zou zijn. Het turynsche dagblad Opinione daarentegen noemt deze berigten ganschelijk onjuist en verdicht.

Spanje.

De madridsche Correspondencia autografa deelt thans mede dat Spanje met Frankrijk en Engeland geene overeenkomst heeft kunnen treffen aangaande eene regeling van de mexicaansche zaken. Daar het echter hoog tijd wordt dat de spaansche onderdanen in Mexico woonachtig, voortaan tegen den aldaar heerschenden willekeur beveiligd worden, zal, volgens het zelfde berigt, Spanje een inval in Mexico ondernemen.

Betaling van coupons.

De coupons der 4½ pct. fransche certificaten administratie Hope & co., Ketwich & Voombergh en wed. W. Borski, verschenen 22 september 1861, worden betaald met f 10,48.

De halfjarige interest bewijzen verschenen 22 september 1861 van het administratie kantoor van

Fransche inscriptien rentende 4½ pct.

onder directie van Ketwich & Voombergh, de Bordes & Stijger en wed. W. Borski, worden betaald, de bewijzen van de certificaten

à fr. 1000	met f 10,36	à fr.	5000	met f	51,80
„ 2000	„ „ 20,72	„	6000	„ „	62,16
„ 3000	„ „ 31,08	„	10000	„ „	103,60
„ 4000	„ „ [illegible]				

Handelsberigten.

Overzigt der week.

Rotterdam 4 october.

De prijzen hebben in de laatste 8 dagen eene verhooging ondergaan; het blijkt meer en meer dat de behoefte groot is en men zich aan de hooge prijzen der Java-koffij gewent. Goed ordinair Java wordt met 1 cent avans op den veilingprijs betaald.

Thee stil in afwachting der Java thee veiling.

Rijst met iets minder vraag voor gepeld, in ongepeld is niets omgegaan.

Specerijen geheel verlaten.

De verkoopen gedurende de maand september hebben bestaan in:

DOOR DE NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

Veiling 18 september.

Koffij	16300	balen	Java, hoog geel a bruin	45½	a	48	ct.
	1300	„	Menado, blank	47¼	„	—	„
	31600	„	Java, dito	43½	„	—	„
	24600	„	Padang, blank a hooggeel	42½	„	45½	„
	15000	„	Java, goed groen W. I. aard a bl.	43½	„	46½	„
	11200	„	dito, groen a groen Kadoe en spek.	43	„	44	„
	31600	„	dito goed groen	43	„	—	„
	23600	„	dito groen a groenachtig graauw	42	„	43½	„
	160400	„	dito goed ord. bleek en groenacht.	42½	„	—	„
	48500	„	dito ord. bleek ros en groenacht.	41½	„	42½	„
	2100	„	dito blank grof gebroken	42½	„	—	„
	4300	„	Macassar, blank met zwart	40½	„	—	„
	19900	„	diverse sorteringen en BS. D.	—	„	—	„
	389800 balen.						
Koffij.	400	balen	Java, hooggeel a bruin	46½	à	55	ct.
	1400	„	dito geel a geelachtig	44½	„	46	„
	2500	„	dito blank	43½	„	44½	„
	2800	„	dito groen a mooi groen	43½	„	45	„
	7800	„	do. ord. en goed ord. bl. en gr. acht.	42	„	43½	„
	1100	„	Padang blank a geelachtig	43	„	45½	„
	400	„	Macassar	40½	„	41½	„
	500	„	Ceylon (Native)	39½	„	40	„
	600	„	Santos	38	„	40½	„
	4300	„	Brasil	32	„	38	„
	21800 balen.						
Rijst.	5300	balen	Tafel, 1e soort	10¾	à	11¼	gl.
	54000	„	Arracan, Necranzie en rangoon	6¾	„	7¼	„
	59300 balen.						
Peper.	500	balen		22½	à	23	ct.

De voorraad onverkocht bij de Ned. handelmaatschappij was:

	30 september 1859.		1860.		1861.	
Koffij.	O.-Ind.	W.-Ind.	O.-Ind.	W.-Ind.	O.-Ind.	
Amst.	45600 b.	—— v.	—— b. 31400 b.	—— v.	— b. 17600 b.	— v.
Rott.	20380 „	—— „	—— „ 17700 „	—— „	— „ 9400 „	— „
Dordr.	—— „	—— „	—— „ —— „	—— „	— „ —— „	— „
Midd.	—— „	—— „	—— „ —— „	—— „	— „ —— „	— „
Schied.	5650 „	—— „	—— „ —— „	—— „	— „ 7100 „	— „
Java	71630 b.	—— v.	—— b. 49100 b.	—— v.	— b. 34100 b.	— v.
Ceylon	—— „	—— „	—— „ —— „	—— „	— „ —— „	— „
Brasil	—— „	—— „	—— „ —— „	—— „	— „ —— „	— „

		1859	1860	1861
Specerijen.	Noot	269 vat.	240 vat.	318 vat.
	Foelie	— „	80 „	165 „
	Nagelen	350 „	—— „	—— „
	Kaneel	716 fardeel.	364 fardeel.	—— fardeel.
	Peper	1452 balen.	78 balen.	1250 balen.

De voorraad op ontvangcedullen bij de Ned. handelm. was:

		30 sept. 1859.	30 sept. 1860.	30 sept. 1861.
Koffij.	te Amsterdam	39626 b. — v.	28406 b. — v.	3573 b. — v.
	„ Rotterdam	13465 „ — „	12602 „ — „	2116 „ — „
	„ Dordrecht	2600 „ — „	2304 „ — „	—— „ — „
	„ Middelburg	4589 „ — „	1566 „ — „	922 „ — „
	„ Schiedam	4281 „ — „	3398 „ — „	703 „ — „
		64581 b. — v.	48276 b. — v.	7314 b. — v.
	Op 30 sept. nog af te lev. van de naj. veiling.	376606 „ 180 „	401370 „ — „	241238 „ — „
		441178 b. 180 v.	449646 b. — v.	248552 b. — v.

Afgeleverd door de Nederlandsche handelmaatschappij:

	1859.	1860.	1861.
Januarij . Junij . . .	400868 b. 22 v.	442201 b. 71 v.	583385 b. — v.
Julij	35042 „ — „	35955 „ — „	24072 „ — „
Aug.	53164 „ — „	40285 „ — „	33857 „ — „
Sept.	210153 „ 70 „	187147 „ — „	161597 „ — „
	699227 b. 92 v.	705588 b. 71 v.	802911 b. — v.

Graanmarkten.

Amsterdam 4 october.

Tarwe en gerst onveranderd.

Raapolie op zes weken f 43. Lijnolie op zes weken f 37¼.

Oostburg, 2 october.

Bij redelijken aanvoer bestond heden weinig vraag voor de meeste artikelen en moest men tarwe, rogge, boonen en haver bepaald lager afgeven; voor beide soorten van gerst bestond eenige kooplust en is voor winter- en puike zomergerst iets boven vorige week besteed. Nieuwe tarwe f 11 a f 13, jarige door kleine voorraad f 12. Rogge f 7,50, f 7,75, f 8, enkele f 8,25. Wintergerst f 6,50 a f 6,90, in enkele gevallen nog f 7. Haver meest f 3, f 3,25, f 3,50 en f 3,75. Voor paardeboonen f 8 geboden, doch hooger gehouden. Erwten en zaden bijna niet getoond.

Middelburg, 3 october.

De aanvoer zoo uit onze naburige eilanden als ook uit Walcheren was minder groot dan vorige week; de kooplust voor tarwe op de verlaagde rotterdamsche berigten was ook lang zoo groot niet. Nieuwe zeeuwsche tarwe f 12 a f 11,75, mindere f 11,50. Puike jarige walchersche tarwe f 12,50 a f 12, mindere f 11,75 a f 11,50. Dito nieuwe walchersche zaaitarwe f 14, puike baktarwe f 12,75 a f 12, mindere f 11,75 de mud. Puike jarige zeeuwsche rogge f 7,50, dito nieuwe f 9 a f 8,75 de mud. Gerst weinig ter veil, puike wintergerst f 6,75 en voor extra puike zware is nog f 6,90 betaald, mindere soorten f 6, f 5,75 naar kwaliteit. Puike zware zomergerst f 6,50 a f 6,40, mindere f 6,25 a f 6 naar deugd. Walchersche groene erwten met goede vraag en van f 12,50 tot f 12,35 a f 12 naar deugd gekocht; mooije zeeuwsche erwten werden voor f 12 gelaten. Walchersche witteboonen meer ter veil en 25 cent lager; men kocht die f 14,50 a f 14,25, mindere f 14, wakke f 13,80 de mud; dito bruineboonen zeer weinig ter veil en werden meestal op f 16 gehouden, vruchteloos werd er f 15 voor geboden; dito paardeboonen hield men f 8,50 en f 8,25 vast. Koolzaad niet ter veil. Raapolie f 41,25; patentolie f 43,25; lijnolie f 38 per vat op 6 weken, op contant f 1 lager. Raapkoeken f 86 per 1040 stuks; lijnkoeken f 13 per 104 stuks.

Gemiddelde marktprijzen.

	per ned. mud.		per ned. mud.
Tarwe oude	f 11,50 à f 13,—	Bruineboon	f 14,50 à f 15,50
Dito nieuwe	- 12,— à - 12,75	Paardeboonen	- 8,— à - 8,50
Rogge oude	- 7,50 à - 9,—	Gr. erwten	- 11,— à - 14,—
Gerst wint.	- 6,50 à - 6,90	Witte erwten	- —,— à - —,—
Dito zom.	- 6,— à - 6,50	Kool en raapz.	- —,— à - —,—
Boekweit	- —,— à - —,—	Aardappelen.	- 3,60 à - 4,75
Haver	- —,— à - —,—		per ned. pond.
Witteboon.	- 14,— à - 14,50	Versche boter	f 1,— à f 1,12

Middelprijzen van bakbare tarwe f 12,50 en rogge f 8,75.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 4 october.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	64
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	99⅝
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	135¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102¾
	Certific. Hope & co.	4	„	74⅝
	dito dito 1855, 6de serie	5	„	94⅞
	dito	6	„	55¼
	Aand. spoorweg			192½
	Leening, 1860	4½	„	89⅞
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	76⅝
Spanje.	Obligatien	2	„	42⅛
	dito binnenlandsch	3	„	47⅝
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	46
	dito amsterdamsche	5	„	70
	dito nationale	5	„	55⅜
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank actien	3	„	—
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46⅝
	dito nieuwe	3	„	45[illegible]
Grenada.	dito			14⅛
Venezuela.	dito	2½	„	—
Illinois.	dito	7	„	—
Mexico.	dito	3	„	25⅜

Londen 3 oct., ten 12 ure. Consols, 92⅜.

Weenen 3 oct. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 67,—.

Parijs 3 oct. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68 35.

Mengelingen.

F. C. Schlosser.

Voor weinige dagen, den 23 september, is te Heidelberg Friedrich Christoph Schlosser overleden. Geboren den 17 november 1776 te Jena, was hij de jongste van twaalf broers en zusters. Na zijne opleiding op het land te hebben gehad, bezocht hij het gymnasium in zijne geboorteplaats en later de universiteit te Göttingen. Nevens theologie, studeerde hij voornamelijk geschiedenis, de mathematische wetenschappen en de italiaansche, spaansche en engelsche letterkunde. Beurtelings als gouverneur met de opvoeding van kinderen belast en als hulpprediker werkzaam, ving hij in 1807 zijne literarische loopbaan aan. Een zijner eerste werken was de ook in ons land bekende biografie van Besa en van Peter Martyr Vermigli. Na aan verschillende scholen gedoceerd te hebben, werd hij in 1812 tot professor bij het pas opgerigte lycee te Frankfort benoemd en in 1817 tot hoogleeraar in de geschiedenis te Heidelberg. Zijn verder leven was, met uitzondering van enkele reizen, der wetenschap gewijd. Zijne hoofdwerken, zijne „Wereldgeschiedenis" en zijne „Geschiedenis der 18de eeuw," zijn beide herhaaldelijk op nieuw uitgegeven. Minder algemeenen bijval genoot, ook vooral door het onderwerp, zijne „Geschiedenis der oude wereld en van hare beschaving."

Schlossers voorname verdienste als historicus is in de strengheid zijner beoordeeling gelegen. Van daar dat hij den pessimist onder de geschiedschrijvers genoemd wordt. Gelijk de ouden, achtte hij de geschiedenis een regtbank, waarvoor allen gedaagd worden: het kwade wordt gestraft, het goede beloond. Vol afkeer van de theorie, die den mensch slechts als een schakel in den langen keten voorstelt, en door de wet der noodzakelijkheid hem in zijne handelingen bepaald acht, zag hij in den mensch een voor zijne daden verantwoordelijk wezen. Met strengheid, dikwijls met toorn oordeelde en veroordeelde hij. Zijn streng gevoel van zedelijkheid deed hem dikwijls de grenzen der billijkheid overschrijden. Zoo karakteriseert hij onze dagen als een tijd „waarin het doel de middelen heiligt."

Afkeerig van alle vertooning, heeft hij geen hart of mededoogen ook met het lijden der fransche natie „die tot op den huidigen dag bovenal den schijn, en het wezen bijna geheel niet bemint." Van zulk een standpunt, waarop absolute zedelijkheid tot eenige maatstaf des oordeels dient, zijn vele dwalingen het noodzakelijk gevolg. Altijd streng, waardeert hij tallooze feiten niet in hunne ware beteekenis. Zoo zegt hij bijtend scherp, dat de twisten met het jansenisme liepen over „een punt dat ver van het leven en van het begrip van al de genen is verwijderd, die geen handwerk van haarkloverijen maken."

Doch hoe weinig met de lage denkbeelden over zedelijkheid, die in onze dagen heerschen, ingenomen, Schlosser was een man van vooruitgang en liberale beginselen. Het zoogenaamde droit divin noemt hij „het willekeurig overheerschende regt van turken en russen." Van de diplomatie spreekt hij als de kunst „van staatkundige arglistigheid, dubbelhartigheid, logenachtigheid en drogreden." Met strengheid verwerpt hij de leer dat God de menschen ten behoeve der gebieders geschapen heeft; maar even sterk verwerpt hij de overheersching van enkele standen der maatschappij. De domme fransche adel der 18de eeuw vindt in hem geen verdediger doch met gelijke bitterheid teekent hij aan, hoe

„in onze dagen fabriekanten, bankiers en spekulanten een soort van patriciers zijn geworden, die door het leven in een groot werktuig te veranderen en eene nieuwe lijfeigenschap der arbeidende klassen in te voeren, zich zelven de middelen tot vorstelijke weelde verkregen hebben."

Een groot gebrek in Schlossers historische werken is het gemis van een algemeenen blik. Altijd onomkoopbaar streng jegens daden en personen, verzoent hij zijne lezers niet met den gang der wereldhistorie, door hun de groote winsten, al struikelende door de menschheid behaald, bloot te leggen. Er is geene verheffing, geen poësie in zijne verhalen. Hij laat vertwijfeling en wanhoop aan de zegepraal der zedelijke beginselen in de harten zijner lezers achter. Zelf geloovende, en juist door zijn geloof zoo hard en gestreng, verstikt hij het geloof bij hen die hem volgen.

Niettemin is deze strenge zedemeester eene noodzakelijke en weldadige verschijning. Zijne lezers worden tot het onuitwischbaar gevoel hunner verantwoordelijkheid gebragt: hier is altijd de regtbank en de regter die dreigt. En tegenover eene wereldbeschouwing die alle verantwoordelijkheid ontkent, staat de harde, hoekige figuur van Schlosser als eene bittere bespotting over.

Zijne Wereldgeschiedenis en zijne Geschiedenis der 18de eeuw zijn in het hollandsch vertaald. Eerbied voor den schrijver en voor de beginselen die hij verdedigt, hadden van het leveren van zulk eene slechte vertaling moeten weerhouden. Proeven zijn de boven aangehaalde zinnen. Doch ook uit het gebrekkige werk, door de vertalers geleverd, kunnen Schlossers beginselen gekend worden. Moge de dood van den grijzen geschiedschrijver de belangstelling in zijn werk verlevendigen en alzoo aan de zegepraal zijner begrippen van regt en zedelijkheid bevorderlijk zijn.

Advertentiën.

Gehuwd:

P. VAN DER LEIJÉ
en
P. A. ANSCHÜTZ.

Middelburg,
den 2 October 1861.

AANKONDIGING.

Uit een Vonnis, door de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, op den 22 Mei 1861, bij verstek gewezen, geregistreerd en beteekend, blijkt dat tusschen JOHANNES FREDERIK DE KAART, Timmerman en Winkelier in IJzerwaren, wonende te Vlissingen, en zijne Huisvrouw ANNA MARIA JOSINA REDEKER, mede aldaar woonachtig, **Echtscheiding** is uitgesproken, ter zake van Overspel, en dien ten gevolge het tusschen hen bestaande Huwelijk is ontbonden, mitsgaders ook de tusschen hen bestaande gemeenschap van Goederen, met al de gevolgen daaromtrent bij de wet bepaald.

Waarvan bij deze, ter voldoening aan de bepalingen der wet, aankondiging wordt gedaan.

Middelburg, den 29 Julij 1861.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij ondergeteekende, Procureur, voor den Eischer zijnde werkzaam geweest.

Ten deze is kosteloos geprocedeerd.

HUBERTUS REKKER.

BETALING van PENSIOENEN, ten Kantore van den Betaalmeester te Middelburg.

De Leden des BIJBELGENOOTSCHAPS alhier worden bij deze uitgenoodigd tot de gewone Jaarlijksche Vergadering, te houden in het Museum, op Donderdag 10 October, des namiddags 3 ure, ten einde de plaatsen der aftredende Leden van het Bestuur te vervullen en de rekening van den Thesaurier te hooren.

Middelburg, 4 October 1861.

A. M. CRAMER, Secretaris.

ZEEUWSCH GENOOTSCHAP DER WETENSCHAPPEN.

De SECRETARIS van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen noodigt, namens het Genootschap, de Heeren Directeuren en Leden die buiten deze Stad woonachtig zijn uit, tot de bijwoning van de Algemeene Vergadering, die gehouden zal worden op Maandag 14 October e. k., des avonds ten 6 ure, in het Museum te Middelburg.

Middelburg, 24 September 1861.

De Secretaris voornoemd,
H. POLMAN KRUSEMAN.

CHRISTELIJKE JONGELINGS-VEREENIGING.

Opgenomen in het Nederlandsch Jong-bond.

Aan de Leden wordt kennis gegeven dat de BIBLIOTHEEK met onderscheidene nieuwe Werken is vermeerderd.

NB. Met het oog op de te houdene Boekverkooping, wordt deze Bibliotheek, tot het schenken van Boekwerken, allen belangstellenden dringend aanbevolen.

Men gelieve Pakken te bezorgen aan de Vergaderzaal der Vereeniging in het Notarishuis, Abdij.

C. VAN ASSENDELFT, Bibliothec.

NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK

(NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP.)

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 24 November 1860, no. 33.

Maatschappelijk Kapitaal **drie Millioen Gulden.**

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Makelaar L. E. HENDRIKSE te Middelburg, alsmede bij de Heeren DE KANTER & HORDIJK te Goes, R. KOOLE te Zierikzee, P. J. VAN SANTEN te Breskens, M. W. TEN BENGEVOORT te Aardenburg en J. P. KIEBOOM te Westdorpe, Agenten der Nederlandsche Hypotheekbank.

VERKOOPING IN HET NOTARISHUIS,

In de Abdij, op Dingsdag den 8 October 1861, ten overstaan van den Notaris D. VERHULST, van

EEN FRAAIJEN INBOEDEL,

bestaande in Mahoniehouten Secretaires en Chiffonnières, Ronde, Lade- en andere Tafels, Stoelen, twee Canapées, eene Piano, eene Eikenhouten Pers, eene Penant- en Boekenkas, eene Console, Ledekanten, Bedden, fraaije Spiegels, Glas en Roomkleur, Porcelein, waaronder een geemailleerd Servies (defect), eene fraaije collectie gemaakt **Goud** en **Zilver, Diamanten** en **Paarlen**, waaronder een Zilveren Theepot, Melkkan, Theekistje, twee Desertdoosjes, Lepels en Vorken, een Gouden Horologie, dito Halsketen met Slot, Bloedkralen enz.. Mans- en Vrouwe Kleederen, Koper-, Tin-, Verlakt- en IJzerwerk, onderscheidene Vuurhaarden en Haardstellen, Vloerkleeden, Karpetten, eenige Boeken en veel meer andere Goederen.

Alles op Maandag te voren, van 10 tot 3 ure, voor een ieder te zien. Zindelijke Goederen kan men nog bijbrengen.

L. C. HONDIUS,
Ondernemer van Openbare Verkoopingen,
Taxateur en Boedelschikker.

NB. Het GOUD, ZILVER en PAARLEN zal ten 12 ure worden verkocht.

STUDIE van den NOTARIS EGGERMONT TE GENT.

Met het houden van twee Zittingen zal de Notaris EGGERMONT openbaarlijk verkoopen:

eene zeer groote en schoone

POLDER-HOFSTEDE,

bestaande in Woonhuis, Schuren, Wagenhuis, Stallingen en verdere Gebouwen, benevens Zaai- en Weilanden, gestaan en gelegen in de Gemeente **Groede,** Provincie Zeeland, bekend op het Plan Kadastraal sectie C numeris 726 tot en met 730 en sectie D numeris 243a, 244 tot en met 259, te zamen groot 51 Hectares, 62 Ares en 50 Centiares. In pacht bij JAN FRANCISCUS PEETERS, Landbouwer te Groede, tegen fr. 4656,08 's jaars.

Verdeeld in verscheidene Koopen.

ZITTINGEN.

INSTEL, Donderdag 26 September 1861.

VERBLIJF, Donderdag 10 October daarna, telkens om twee ure des namiddags, te **Watervliet,** in het HOTEL DE FLANDRE, bewoond door den Heer BRUGGEMAN.

STUDIE VAN DEN NOTARIS EGGERMONT, TE GENT.

De Notaris EGGERMONT zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter van het 2de Kanton van Gent, openbaarlijk, onder anderen, verkoopen de volgende Goederen, afhangende der nalatenschap van den Heer JEAN JACQUES LACOMBE, in leven Eigenaar te Gent, te weten:

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

PROVINCIE ZEELAND.

STAATSVLAANDEREN:

Gemeenten Biervliet en IJzendijke.

Onder de Koopen 6, 7 en 8, den **NIEUWEN PASSAGEULE-POLDER,** bekend onder den naam van **Schorre van Lacombe,** aan de Watering van den Kapitalen Dam, groot 37 Hectares, 78 Ares, 90 Centiares.

In Regie.

Gemeente Biervliet.

9. Eene groote en schoone **HOFSTEDE,** met Woonhuis, Schuur, Stalling, Boomgaard, Lochting en Zaailand, in den **Amelia-Polder,** bekend op het Plan sectie G numeris 50 tot en met 62, 160 tot en met 168, en 182, groot 35 Hectares, 7 Ares, 50 Centiares.

Boomprijs fr. 7500.

10. 11. Twee Kavels **LAND,** in den **Helena-Polder,** B numeris 136, 144 en 145, zamen groot 11 Hectares, 84 Ares, 60 Centiares.

12. Een Kavel **LAND,** in den **St. Pieters-Polder,** H numeris 15 tot en met 22, groot 10 Hectares, 43 Ares, 50 Centiares.

De Koopen 9 tot en met 12 in pacht bij AUGUSTINUS VERSCHOOTE, tegen fr. 3597,88 's jaars, boven alle Lasten; met uitzondering der nommers 15 en 16 van Koop 10, welke verpacht zijn aan FERDINAND MATTHIJS, tegen fr. 63,49 's jaars.

EILAND ZUIDBEVELAND.

Gemeente Rilland.

13. Twee en twee-derde **AANDEELEN** van acht, te zamen uitmakende **het Derdedeel** (1/3) van **twee HOFSTEDEN,** met al de Landbouwgereedschappen, Huisraad, Paarden, Vee, ingeoogste en te Velde staande Vruchten en verdere voorwerpen daarop zich bevindende, benevens twee Arbeiders-woningen, Smidse, Dijkskeet, groot met de schotbare of ploegbare Landen, Kreken en Platen 315 Hectares, 9 Ares, 10 Centiares, uitmakende den **Frederika-Polder.**

In Regie.

ZITTING.

De **Toewijzing** dezer Goederen zal plaats grijpen te **GENT,** in **Minards Koffijhuis,** Walpoortstraat, op Vrijdag 11 October 1861, om 3 ure des namiddags.

VERKOOPING VAN BOEKEN.

Op Maandag den 21sten October en volgende dagen zal door W. P. VAN STOCKUM, te **'s Gravenhage,** worden verkocht, eene aanzienlijke verzameling **BOEKEN,** in verschillende vakken van wetenschap, kunst en letteren; eene **Hemel-** en **Aardglobe, Muziek,** Prenten, Portretten en Schilderijen; eenige Chinesche en Japansche Boeken, Kaarten en andere voorwerpen, — en eindelijk **Heel-** en **Verloskundige Instrumenten;** meerendeels nagelaten door de Heeren: Mr. LA GRAPPE DOMINICUS, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Advocaat-Generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Zuidholland, en Z. G. VORSTMAN, Heel- en Verloskundige te 's Gravenhage.

De **Catalogus** is op franco aanvraag verkrijgbaar.

De ondergeteekende maakt zijnen geachten Stad- en Landgenooten bekend, dat hij zich alhier gevestigd heeft als **HOROLOGIEMAKER,** in de lange St. Pieterstraat, wijk A no. 63. Hij beveelt zich minzaam aan tot het repareren van alles wat tot zijn vak behoort, en belooft, door eene accurate en spoedige bediening, zich het in hem te stellen vertrouwen te zullen waardig maken.

Middelburg, 4 October 1861.

A. DENTZ.

Alvorens deze Stad te verlaten, wenschte ik nog een laatst Vaarwel toe te wenschen aan mijne vele Discipelen. De wezenlijke vriendschap en gehechtheid van velen, de achting van *allen*, waarvan mij de bewijzen zijn toegekomen op eene even kiesche als voor mij aangename wijze, maken het mij tot een pligt, om allen voor die vriendschap en achting bij deze mijnen dank te betuigen.

Door omstandigheden verhinderd op de gebruikelijke wijze afscheid te nemen van vele Bekenden, verzoek ik om mijn Vaarwel ook als aan hen gerigt te willen beschouwen.

Middelburg, 4 oct. 1861.

M. POUWELSEN.

HEDEN en voortaan **MESTVARKENS** te Koop, bij J. WILLEMSE, Seisstraat, voor de minste prijzen. Leurt of Markt niet.

NIEUWE BERGSCHE ANSJOVIS, tegen *f* 3, *f* 2 en *f* 1,25 de **honderd stuks,** te bekomen bij A. W. DE KEYZER, Korte Gististraat.

Met November eene **Meid** benoodigd. Adres aan het Bureau dezer Courant.

De Boekhandelaar L. DE FOUW te Goes heeft uitgegeven en debiteert met succes:

BIJDRAGE

TOT DE KENNIS VAN DE STERFTE

DER

GEMEENTE GOES,

EN VAN DEN GEMIDDELDEN EN WAARSCHIJNLIJKEN LEVENSDUUR HARER INWONERS,

gedurende het tijdvak 1830—1859, door

Dr. K. BROES VAN DORT,

TE GOES.

De gunstige beoordeelingen aan dezen arbeid te beurt gevallen in de Geneeskundige Courant, het Tijdschrift der Maatschappij ter bevordering der Geneeskunst, in dat voor Staathuishoudkunde en Statistiek, de Economist en andere Letterkundige Tijdschriften, maken alle verdere aanbeveling van den kant des Uitgevers overbodig.

Bij J. B. HUBER te Groningen is verschenen:

DRIE BRIEVEN aan Dr. A. L. POELMAN,
door Ds. H. R. WARMOLTS, Predikant te Eexta.

I. WAT DE MODERNE THEOLOGIE LEERT OVER GODSDIENST.

Prijs 20 cent.

II. WAT DE MODERNE THEOLOGIE LEERT OVER OPENBARING.

Gods betrekking tot de Wereld.

Prijs 25 cent.

III. WAT DE MODERNE THEOLOGIE LEERT over openbaring. HET OPENBARINGSBEGRIP.

Prijs 25 cent.

STOOMBOOTDIENST.

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in October.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Zaturdag	5	's morg.	11,30	Zaturdag	5	's morg.	7 ure.
Zondag	6	„	5,30	Zondag	6	„	7
Maandag	7	„	6 ure.	Maandag	7	„	7
Dingsdag	8	„	6	Dingsdag	8	„	9,45
Donderdag	10	„	6	Woensdag	9	„	9,45
Vrijdag	11	„	6	Vrijdag	11	„	10,30
Zaturdag	12	„	6	Zaturdag	12	„	10,30
Zondag	13	„	7	Zondag	13	's midd.	12
Maandag	14	„	7,30	Maandag	14	„	12
Dingsdag	15	„	8,30	Dingsdag	15	's morg.	6
Donderdag	17	„	10	Woensdag	16	„	6
Vrijdag	18	„	10,30	Vrijdag	18	„	7

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.